

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش و سنجش مهارت‌های تفکر

دکتر نصراله عرفانی

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

عرفانی، نصراله، ۱۳۴۴ -

آموزش و سنجش مهارت‌های تفکر - / مؤلف: نصراله عرفانی

همدان: فراگیر هگمتانه، ۱۳۹۲.

۴۱۸ ص.

ISBN : ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۹-۰۸۲-۶

لهرستویسی بر اساس اطلاعات قیبا.

۱. مطالعه و فراگیری. الف. عنوان.

۱۳۹۲ ۴۱۸ ع / ۱۰۴۹ LB ۳۷۱/۳۰۲۸۱

نام کتاب:	آموزش و سنجش مهارت‌های تفکر
مؤلف:	دکتر نصراله عرفانی
ناشر:	فراگیر هگمتانه
چاپ:	سینا
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۲۱۹-۰۸۲-۶
نوبت چاپ:	اول / ۱۳۹۲
قیمت:	۱۸۵۰ تومان

پایگاه اطلاع رسانی: www.fragirhegmataneh.com

پست الکترونیک: fragirhegmataneh2@gmail.com

مرکز پخش: همدان، خیابان شریعتی، مقابل کبابیان، کوچه مهر

تلفن: ۲۵۱۴۴۶۱ - ۲۵۱۶۱۴۴ - ۲۵۲۸۴۶۲ - ۰۸۱۱ - دورنگار: ۲۵۱۷۲۵۲ - ۰۸۱۱

پیشگفتار

یا علی گفتیم و عشق آغاز شد

اندیشیدن موهبتی الهی است که آدمی را از دیگر موجودات متمایز ساخته و او را اشرف مخلوقات نموده است؛ چنان چه این توانایی بالقوه پرورش یابد، انسان را در مسیر رشد و تعالی به کمال خواهد ساخت. شکوفایی این عطیه الهی مستلزم آموزش است.

آموزش تفکر، محور اساسی نظام تعلیم و تربیت نوین است. تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش میسر می‌گردد از طریق چند تغییر اساسی است: اول، مفهوم آموزش و پرورش از انتقال دانش به پرورش تفکر؛ دوم، جریان آموزش از ارائه پاسخ به پرسشگری تغییر یابد؛ سوم، نقش معلم از سخنران به آزمایشگر تغییر کند؛ چهارم، نقش شاگردان از دریافت کننده دانش به سازنده دانش تغییر یابد. پنجم، کلاس درس از نمایشگاه دانش به آزمایشگاه عقلانیت مبدل شود؛ ششم، ارزشیابی بازنده به ارزشیابی فرایند اندیشیدن شاگردان اصلاح شود.

عامل اصلی رخداد این تغییرات اساسی، ویرانه «تعلیم تخصص» است. هم‌چنان که پیافه می‌گوید: "زیباترین اصلاحات و بازسازی‌ها به جایی نمی‌رسند، اگر معلمانی به تعداد کافی و با سطح آمادگی مناسب در اختیار نباشد." پس آماده‌سازی معلمان مسأله کلیدی نوسازی نظام آموزش و پرورش است.

در ایران پس از سال‌ها، ضرورت اصلاحات پایه در آموزش و پرورش به عنوان نهاد فعال پیشرفت کشور احساس شد و به این ترتیب سند تحول بنیادین نظام تربیت

تدوین گردید. در این سند هدف‌های تربیت در چهار ساحت خدا، خود، خلق، و خلقت تعریف شده است. محصول نظام تربیت اسلامی باید عبدی صالح در پیشگاه خداوند؛ فردی شکوفا در نزد خود؛ شخصی مسئول در برابر خلق؛ و انسانی مبتکر نسبت به خلقت باشد. راه دستیابی به چنین محصولی، همانا خردورزی است.

در این راستا، به حسب وظیفه و به سهم خود در تحقق هدف‌های تحول بنیادین نظام تربیت، اقدام به تألیف کتاب آموزش و سنجش مهارت‌های تفکر شد. در این کتاب کوشش شده است رویکرد نظری، مفهوم تفکر و ابعاد آن توضیح داده شود؛ و با رویکرد عملی، مهارت‌های لازم در زمینه روش‌های آموزش و شیوه‌های سنجش مهارت‌های تفکر فراهم گردد.

از آقای مصطفی مشایخی که در تدوین این کتاب همکاری موثری داشته‌اند، صمیمانه تشکر می‌شود. همچنین ناشر محترم جناب آقای عباس احمدی مقیم که زمینه انتشار کتاب را فراهم آوردند و آقای حبیب‌الله حبیبی‌نکور که زحمت صفحه‌آرایی کتاب را تقبل کردند، سپاسگزاری می‌شود. در خاتمه از دبیر و نویسنده محصله همسر همراهم و دختران عزیزم مریم و شیرین تشکر می‌کنم. امید است این تلاش علمی مرضی درگاه احدیت واقع شود و مورد استفاده استادان، دانشجویان، فرهنگیان، والدین و همه دست‌اندرکاران نظام تربیت قرار گیرد.

یا علی مدد

نصراله عرفانی

همدان - تابستان ۱۳۹۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: آموزش تفکر
۵۱	فصل دوم: تفکر منطقی
۷۱	فصل سوم: تفکر انتقادی
۱۰۵	فصل چهارم: تفکر حل مسأله
۱۴۳	فصل پنجم: تفکر خلاق
۱۷۵	فصل ششم: تفکر اخلاقی
۱۹۹	فصل هفتم: آموزش فلسفه برای کودکان
۲۳۳	فصل هشتم: پیشینه پژوهش
۲۷۷	فصل نهم: سنجش تفکر
۳۹۷	منابع